

18. ročník Zeměpisné olympiády s novými pravidly

Ve školním roce 2015/2016 je vyhlášen 18. ročník soutěže pro žáky základních škol a středoškoláky nadané v geografii, Zeměpisná olympiáda (dále jen ZO). V novém ročníku přichází několik podstatných změn: 1. změna postupového klíče mezi okresním a krajským kolem, 2. zrušení celostátního soutěžního soustředění pro vítěze krajských kol kategorií A a B, 3. zrušení mezinárodní soutěže pro vítěze ústředního kola kategorie C, 4. oficiální účast vítězů ústředního kola kategorie C na letní škole, 5. opětovné zavedení dvouleté periodicity mezinárodní soutěže pro kategorie D a jednání o možné účasti Česka v další mezinárodní olympiádě.

Zeměpisná olympiáda probíhá ve čtyřech soutěžních věkových kategoriích (A–D) a ve čtyřech postupových kolech: školním (leden), okresním (únor), krajském (březen) a celostátním (duben). Navazují mezinárodní geografické soutěže (srpen, září) s přípravným soustředěním (červenec). Pro snadnější orientaci v problematice jsme připravili schéma jednotlivých kol a postupového klíče mezi nimi (viz obr.).

Do soutěže se může zapojit kterýkoli žák/student základní či střední školy v Česku. Podmínkou je, aby bylo (učitelem zeměpisu) na jím navštěvované škole uspořádáno školní kolo ZO (nebo minimálně odborný motivační pohovor se zájemci o ZO) a aby na základě výsledků škola přihlásila svého reprezentanta do okresního kola. Zpravidla je umožněn za každou školu postup jednoho žáka, ale v okresech s nižším počtem škol (resp. škol účastnících se ZO) může postoupit z jedné školy i více žáků. Toto rozhodnutí náleží okresní komisi ZO (pořadatelé okresního kola).

Mezi okresním a krajským kolem dochází od školního roku 2015/2016 ke změně postupového klíče. Kromě prvních dvou medailistů (1. a 2. místo) v každé soutěžní věkové kategorii postupuje nově i X dalších nejúspěšnějších řešitelů podle počtu získaných bodů ve všech okresech v jednotlivých kategoriích. Hodnotu X stanovuje krajská komise ZO (organizátor krajského kola) a hodnota X může být nejvýše rovna počtu okresů v příslušném kraji. Krajská komise tedy za jednotlivé kategorie sestaví seznamy všech soutěžících v daném kraji, vyčlení první dva medailisty z každého okresu a zbývající žáky seřadí podle počtu získaných bodů. Vezmeme-li modelově Karlovarský kraj se třemi okresy,

mohou v každé kategorii do krajského kola nastoupit navíc soutěžící na prvních třech příčkách souhrnného seznamu za chebský, karlovarský a sokolovský okres. Pokud však krajská komise Karlovarského kraje rozhodne, že $X = 0$, postupují pouze první dva medailisté z každého okresu (tj. šest soutěžících v každé kategorii) jako v předchozích letech. Toto zdánlivě složité formulované pravidlo reaguje na požadavek některých krajů zvýšit počet soutěžících v krajském kole, a naopak brání jiné kraje proti navyšování soutěžících z důvodu neúnosnosti finančních nákladů na soutěž.

Nejvyšším kolem pro soutěžní kategorie A a B je od roku 2013 kolo krajské. Po neúspěšné spolupráci se soutěží Eurorébus společnosti TERRA-KLUB v roce 2013 bylo v letech 2014 a 2015 jako neformální náhrada za celostátní kolo zorganizováno pro nejmladší věkové kategorie celostátní soutěžní soustředění ve spolupráci s Ekologickým centrem Orlov, o. p. s. Tato aktivita probíhala mimo oficiální strukturu ZO a nebyla finančně podpořena MŠMT. Z důvodů finančních a personálních na straně organizačního garanta ZO není možné v roce 2016 soustředění uspořádat, přesto věříme, že v budoucnu bude možné na tuto tradici navázat.

Po ústředním/celostátním kole kategorií C a D obvykle následuje postup na mezinárodní geografické soutěže. Možnost účasti Česka v těchto soutěžích není automatická, ale záleží na dohodě pořadatele s organizačním garantem ZO. Počet zemí, které se mohou soutěže zúčastnit, je limitovaný a pořadatel může rozhodnout, že Česko nemá na participaci nárok. Účast Česka v Mezinárodní geografické olympiádě iGeo pro kategorie D je prozatím stabilizována

díky přijetí Hany Svobodové (Masarykova univerzita) do mezinárodní komise (International Board for iGeo). Pořadatelé se však vracejí k dvouletému cyklu soutěže, který je spojen s pořádáním kongresu Mezinárodní geografické unie jednou za dva roky. V lichých letech tedy není zaručeno, že bude iGeo organizováno. Organizační garanti ZO v současné době jednájí o možnosti zapojení Česka do další celosvětové soutěže pro kategorii D, The International Earth Science Olympiad, která se však soustředí pouze na fyzickogeografickou část zeměpisu s přesahem do dalších přírodních věd. Bohužel pro kategorii C byla v roce 2015 mezinárodní geografická soutěž National Geographic World Championship pořadající společností National Geographic bez náhrady zrušena a soutěžící kategorie C nemají v současnosti žádnou mezinárodní navazující olympiádu. Bylo proto rozhodnuto, že první tři medailisté ústředního kola kategorie C postoupí na letní geografickou školu spojenou s výběrovým soustředěním reprezentačního týmu kategorie D před mezinárodní soutěží.

Přestože 18. ročník ZO poznamenala řada změn, doufáme, že má cenu se do něj zapojit. Inspirací pro školní kolo by letos mohl být například multimediální test geografických znalostí přichystaný pro celostátní soutěžní soustředění kategorií A a B v roce 2015, který naleznete volně ke stažení v rubrice Materiály na webu Geografických rozhledů (<http://geography.cz/geograficke-rozhledy/>), včetně řešení. Zbývající informace jsou jako vždy na www.zemepisnaolympiada.cz.

Silvie R. Kučerová, PřF UK v Praze
silvie.kucerova@natur.cuni.cz
Jan D. Bláha, PřF UJEP v Ústí n. L.

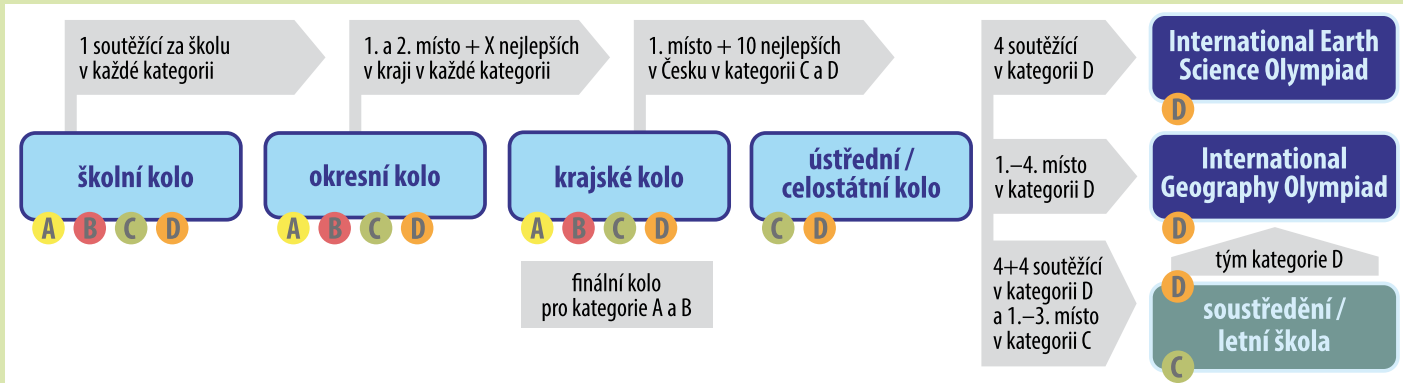

Schéma postupového klíče mezi soutěžními koly Zeměpisné olympiády

Pozn.: Podrobnější schéma viz www.zemepisnaolympiada.cz. Zdroj: autoři

18th Geography Olympiad with new Rules. This article describes major changes in the organization and rules of the Geography Olympiad in its recently announced 18th year: 2015-2016. The "Materials" section of the *Geografické rozhledy* website contains proposed topics and suggestions for the school-level rounds of the contest.